

نقش آموزش مطالعات اجتماعی در دانشگاه فرهنگیان در ارتقا سرمایه اجتماعی

ولی احمد کرماج

دکتری برنامه ریزی درسی، عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان کردستان (vali.ahmadkermaj@gmail.com)

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان می باشد. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از نوع توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان (پردیس دختران و پسران) می باشد که در سال ۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان برابر با ۲۶۷ نفر تعیین گردید که از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای بر اساس جنسیت انتخاب شدند. روش گردآوری داده ها کتابخانه ای و میدانی و ابزار گردآوری داده ها در این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بوده است. روایی این پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید فن، مورد تایید قرار گرفت و پایایی آن نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۶ محاسبه گردیده است. برای آزمون فرضیه های پژوهش و داده های حاصل از پرسشنامه ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آمار استنباطی داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی با استفاده از شاخص های میانگین و انحراف معیار و آزمون آماری T تک گروه مورد تجزیه و تحلیل واقع شدند. یافته های پژوهش نشان داد که آموزش مطالعات اجتماعی بر ارتباط با همسالان، الگو پذیری دانشجویان، احترام به قانون و رعایت حقوق شهروندی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان تاثیر دارد.

کلید واژه ها: مطالعات اجتماعی، آموزش، رشد اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان.

مقدمه

در جریان اجتماعی شدن انسان که از بدو تولد او آغاز می‌گردد، علاوه بر خانواده که نقش کلیدی را در این زمینه ایفا می‌نماید، سازمان‌ها، نهادها، افراد و گروه‌های زیادی نقش دارند. که تأثیر قابل توجهی بر رشد اجتماعی انسان دارند. آموزش به معنای تجربه مبتنی بر یادگیری و به منظور ایجاد تغییرات نسبتاً پایدار در فرد با هدف ارتقاء او به انجام کار و بهبود بخشی از توانایی‌ها، تغییر مهارت‌ها، دانش و نگرش و رفتار اجتماعی تلقی شده است. بنابراین آموزش در واقع تغییر نگرش و مهارت افراد است. آموزش مطالعات اجتماعی در قرون متوالی همواره مانند بسیاری از پدیده‌های اجتماعی و علوم، تابعی از فلسفه‌های حاکم زمان خود بوده است. رفتار اجتماعی پایه و اساس زندگی هر فرد را تشکیل می‌دهد. رشد اجتماعی نیز به نوبه خود سبب اعتلای رشد عقلانی و سایر جنبه‌های رشدی فرد می‌گردد، منظور از رشد اجتماعی نضج فرد در روابط اجتماعی است به طوری که بتواند با افراد جامعه‌اش هماهنگ و سازگار باشد. به عبارت دیگر وقتی فرد را اجتماعی می‌خوانند که نه تنها با دیگران باشد بلکه با آنان همکاری کند. رشد اجتماعی مهم‌ترین جنبه وجود هر شخص است، چون فرض بر این است که دانشجویان بدون رشد اجتماعی و داشتن مهارت‌های لازم قادر نیستند در تعامل اجتماعی با سایرین وظایف خود را انجام دهند. توجه به این نکته مهم است که نقص مهارت‌های اجتماعی عامل تعیین‌کننده‌ای در افزایش مسایل روحی و ذهنی نوجوانان و دانشجویان است و مهارت‌های اجتماعی مورد نیاز زندگی جمعی طی فرآیند اجتماعی شدن کسب می‌گردد. اجتماعی کردن صحیح کودکان و نوجوانان و آموزش مهارت‌های اجتماعی لازم به آنها همواره به عنوان یکی از اهداف عالی نظام رسمی تعلیم و تربیت مورد توجه مربیان بوده است و پرکردن اوقات فراغت آنها از مهم‌ترین وظایف معاونت پرورشی است. نظام تعلیم و تربیت هرچند از امکانات تربیتی برخوردار باشد به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای روانی کودکان و نوجوانان باشد. برای رفع نیاز اجتماعی (کردن یا شدن) نوجوانان، دانشگاه‌ها وظایفی دارد که انجام آنها منجر به تربیت اجتماعی می‌گردد. در واقع برنامه‌ریزی برای هدایت رفتاری دانشجویان برعهده دانشگاه‌هاست. داده‌های پژوهشی گوناگون حاکی از آن هستند که در بروز مواردی چون بزهکاری، افت تحصیلی و... ضعف در رشد اجتماعی به چشم می‌خورد. لذا هدف اصلی در این تحقیق پاسخ به این سوال است که آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان چه تأثیری دارد؟

مبانی نظری پژوهش

زندگی انسان از روز اول در میان افراد دیگر آغاز می‌شود و از همان ابتدای حیات با آنها رابطه برقرار می‌کند و همین ارتباط، تغییراتی را در رفتار او بوجود می‌آورد. بدین ترتیب، یادگیری اجتماعی آغاز می‌شود و رفتارهای کودک رنگ اجتماعی پیدا می‌کنند. رشد اجتماعی کودک مانند سایر جنبه‌های رشدی او بتدریج گسترش پیدا می‌کند و تقریباً همه فعالیت‌های او تحت تأثیر اطرافیان قرار می‌گیرند. رشد و تکامل اجتماعی کودک با سایر مظاهر رشد و تکامل وی هماهنگ و کاملاً مربوط است چنانکه نشانه‌های نخستین رشد هوشی کودک را در ارتباط با او افراد دیگر می‌توان مشاهده کرد. کودک در ماه‌های اول زندگی می‌تواند اشخاص و اشیاء را از هم تمیز دهد. سپس رشد پیدا می‌کند و مادرش را از دیگران تشخیص می‌دهد. در واقع، رشد و نمو مهارت‌های حرکتی و استعداد‌های هوشی همگی به رشد و تکامل اجتماعی کمک می‌کنند. همان قدر که کودک در این جنبه‌ها نضج پیدا می‌کند استقلال او بیشتر می‌شود، می‌تواند راهنمای خودش باشد و ایفای نقش‌های اجتماعی مختلفی را برعهده بگیرد، به عنوان یک عضو در خانواده، بازی و سایر فعالیت‌های گروهی شرکت می‌کند (احدی، ۱۳۹۱). گاهی رشد اجتماعی

دانشجویان دچار مشکل می شود و با مسائل و مشکلات عدیده ای روبرو خواهند بود. یکی از عواملی که می تواند بر رشد اجتماعی دانشجویان تاثیر مثبت ایجاد کند، مهارت های اجتماعی می باشد. مهارت های اجتماعی همان طور که از عنوان آن پیدا است به زندگی روزمره جمعی و فردی انسان می پردازد. با آموزش مطالعات اجتماعی در چارچوب کاوشگری در موضوعات محیطی و اجتماعی می توان به پرورش مهارت های اجتماعی در زمینه های مختلف نظیر بررسی و کاوش، مشارکت، برقراری ارتباط، خلاقیت، واکنش شخصی و اظهار نظر و همچنین تقویت مهارت هایی که اولویت مشترک سایر حوزه های یادگیری محسوب می شوند از قبیل مهارت های سواد خواندن، مهارت های حسابی و عددی، مهارت های زندگی و مهارت های مربوط به IT و ICT پرداخت. (فلاحیان و همکاران، ۱۳۹۱). دانشگاه ها از طریق آموزش مطالعات اجتماعی تلاش می کنند تا راه های زیستن در جامعه ای امروز را به دانشجویان خود آموزش دهد، اینکه زندگی اجتماعی چیست؟ نهادها و سازمان های اجتماعی کدامند؟ جایگاه فرد در جامعه چگونه است؟ او چه نقش هایی در زندگی اجتماعی دارد؟ چه انتظاراتی از او می رود و در نظام آموزشی چه حقوق، امتیازات و امکاناتی در اختیار فرد می گذارد؟ مطالعات اجتماعی به منظور کمک به شکل دادن به «تخیل اجتماعی» دانشجویان ارائه می شود. تخیل اجتماعی دانشجویان عبارت است از ذهنیت و قابلیت های ذهنی که دانشجویان از نظر شناختی، عاطفی و رفتاری به دست می آورند تا به کمک آن بتوانند تصویری از خود و جامعه ای که در آن زندگی می کنند، بیافرینند. مطالعات اجتماعی، یادگیری های اجتماعی دانشجویان است، یعنی مجموعه ای از مهارت ها و قابلیت های گوناگونی که دانشجویان باید برای زندگی جامعه امروز بدست آورند تا بتوانند بعنوان یک فرد زندگی موفق، سالم و سعادت مندی داشته باشند، در عین حال بتوانند به سلامتی و سعادت دیگران و جامعه نیز کمک کنند. دانشگاه ها از طریق آموزش تعلیمات اجتماعی تلاش می کند تا تخیل اجتماعی دانشجویان را در زمینه جامعه خود و در عین حال جامعه جهانی شکل دهد؛ به ویژه که در دنیای امروز به کمک رسانه ها و فرایندهای جهانی شدن دیگر هر شهروند نه تنها در جامعه خود بلکه در کلیت جهان زندگی می کند. از این رو ما از طریق یادگیری مطالعات اجتماعی باید بتوانیم تخیل دانشجویان را به گونه ای پرورش دهیم که بتوانند رابطه جامعه خود با راه جهان درک کنند، موقعیت خود را در جامعه جهانی بشناسند، و در عین حال دانشجویان باید تخیل اجتماعی را بدست آورند که بتوانند به کمک آن کم و بیش الگوها و قواعد پیش بینی پذیر رفتار اجتماعی و زندگی را در جامعه بیاموزند (شفیع آبادی، ۱۳۹۱). دانشجویان ما نیاز دارند برای زیستن به عنوان یک شهروند قرن بیست و یکمی، ذهن کنجکاو، پرسشگر و تحلیل گری داشته باشند. زندگی اجتماعی شامل مجموعه وسیعی از امور می شود: زندگی خانوادگی، زندگی اقتصادی و کسب و کار، زندگی سیاسی و مشارکت در تعیین سرنوشت جمعی، زندگی فرهنگی یعنی شیوه های تولید و مصرف فرهنگ و هنر، زندگی تاریخی یعنی شیوه تعامل با گذشته، نحوه درک از میراث فرهنگی، زندگی طبیعی یعنی شیوه تعامل با طبیعت و محیط زیست. اینها همه اجزایی از عبارت کلی زندگی اجتماعی هستند. کل نظام آموزشی وظیفه دارد از راه های گوناگون از جمله آموزش تعلیمات اجتماعی وظیفه دشوار شکل دادن تخیل اجتماعی دانشجویان و شیوه های تحلیل و تفسیر زندگی اجتماعی و بهبود روابط اجتماعی را آموزش دهد (شریعت، ۱۳۸۹). در تون ۱ و دیگران (۲۰۱۳) طبق پژوهش خود اظهار کردند که والدین و معلمان نقش بسزایی در ایجاد فرصت ها و شرایطی دارند که نوجوانان بتوانند ضمن داشتن روابط دوستانه و مثبت با دیگران زندگی سالمی داشته باشند. در این پژوهش مطالعات اجتماعی و فعالیت های آن از جمله فعالیت های ورزشی و گروهی به عنوان عامل مهمی در اجتماعی

۱. Derton

کردن دانشجویان شناخته شده اند. گاریتا^۲ و دیگران (۲۰۱۱) به بررسی فعالیت های دانشجویان و شرکت شان در ورزش های گروهی خارج از برنامه های کلاسی در دوره های که در کشورهای ایتالیا و سوئد پرداختند نتیجه گرفتند که دانشجویان در طول ورزش های گروهی بخش عمده ای از مهارت های ارتباطی و اجتماعی را یاد گرفتند و آنها را در زندگی به کار بردند. سینگر^۳ و همکاران (۲۰۱۰) در مطالعاتی در خصوص مقایسه رشد اجتماعی دانشجویان مشارکت کننده در فعالیت های مطالعات اجتماعی با گروه غیر مشارکت کننده به این نتیجه رسیدند که فعالیت های ورزشی و گروهی، باعث افزایش مهارت های اجتماعی از جمله مسئولیت پذیری، رشد مهارت های حل مسئله، بهبود روابط بین فردی، تصمیم گیری و رشد اجتماعی در دانشجویان شدند. مک کوبی و ماترین^۴ (۲۰۰۹) در تحقیقی که در رابطه با هوش، جنسیت، رشد اجتماعی و میل به مدرسه بر روی ۱۲۵ نفر از دانشجویان کلاس اول در کشور هلند انجام داده اند، به این نتیجه رسیدند که آمادگی و میل به مدرسه با هوش و جنسیت ارتباط دارد ولی این عامل با رشد اجتماعی مرتبط نیست. آنها همچنین دریافتند که رشد اجتماعی با جنسیت و هوش همبستگی بالایی دارد. محمود^۵ (۲۰۰۷) در تحقیق خود به مطالعه رابطه بین رشد اجتماعی و رشد اخلاقی پرداخت. در تحقیق وی ۳۴۷ نفر دانشجو دختر مورد بررسی قرار گرفتند، نتایج حاکی از آن بود که بین رشد اجتماعی و رشد اخلاقی همبستگی مثبت وجود داشته است. محمود (۲۰۰۶) در کشور مصر تحقیقی بر روی ۹۰ نفر از دانشجویان مقطع ابتدایی انجام داد که در آن به نقش خانواده، مدرسه و گروه همبازی در رشد اجتماعی و پذیرش اجتماعی پرداخت. وی نتیجه می گیرد که هر چه سن آزمودنی ها بالا می رفت رشد اجتماعی آنها بیشتر می شد و از بین عوامل سه گانه خانواده، مدرسه و گروه همبازی نقش مدرسه و گروه همسالان در دوره ابتدایی از نظر تاثیر در فرایند اجتماعی شدن کودکان نسبت به خانواده برجسته تر است.

مینوچین^۶ و همکاران (۲۰۰۵) در تحقیق خود تجارب اجتماعی و رشد اجتماعی یکصد کودک کودکستانی را مورد بررسی قرار دادند و متعاقب آن ۳۰ نفر از این کودکان را در برنامه ای که بعد از مدرسه برای آنها تدارک دیده شده بود شرکت دادند، نتایج حاکی از آن بود که نمونه هایی که در برنامه های بعد از مدرسه شرکت کردند، خود را در یک مصاحبه دوستانه و جامعه سنجی بیشتر داوطلب می کردند و رشد اجتماعی بالاتری را از خود بروز داده اند. بیرامی (۱۳۹۲)، در تحقیقی که تحت عنوان تاثیر آموزش مهارت های اجتماعی بر کفایت اجتماعی دانشجویان (مدل فلنر) به این نتیجه دست یافته که آموزش مهارت های اجتماعی، نگرش، جرات مندی، مدیریت استرس و خودکارآمدی دانشجویان را بهبود بخشیده است و این تغییر در طول زمان خود را حفظ کرده است. در نتیجه آموزش مهارت های اجتماعی کفایت اجتماعی را ارتقا بخشیده است. تویسرکانی راوری (۱۳۹۲)، در تحقیقی تحت عنوان تاثیر آموزش مهارت های اجتماعی مبتنی بر قصه در کاهش نشانه های اختلال سلوک کودکان به این نتیجه دست یافته که که براساس هر دو فرم دو پرسشنامه، آموزش مهارت های اجتماعی مبتنی بر قصه موجب کاهش نشانه

^۲. Garita

^۳. Singer

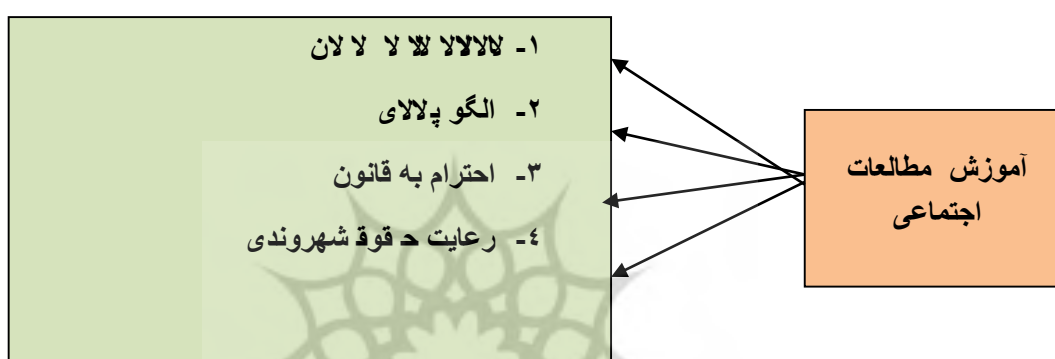
^۴. Maccoby & Martin

^۵. Mahmoud

^۶. Minuchin

های اختلال سلوک در آزمودنی ها می شود ($P < 0/005$). این نتیجه با یافته های پژوهشگران دیگر تطابق دارد و قابلیت کاربرد قصه و ساختار آن را در آموزش و درمان مشکلات رفتاری کودکان نشان می دهد. زارعی (۱۳۹۱)، در تحقیقی تحت عنوان بررسی تاثیر خانواده بر رشد اجتماعی دانشجویان استان کرمانشاه به این نتیجه دست یافته که متغیرهای مرزهای خانواده، ساختار قدرت خانواده و سبک تربیتی خانواده با رشد اجتماعی دانشجویان در ارتباط است. لذا هدف اصلی در این تحقیق پاسخ به این سوال است که آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان چه تاثیری دارد؟

تمام مطالعات پژوهشی بر یک چارچوب مفهومی استوار است که متغیرهای مورد نظر و تاثیر میان آنها را مشخص می کند. در این پژوهش نیز پژوهشگران با استفاده از تلفیق مدل های صاحب نظران یک مدل ابداعی ایجاد نموده اند.

روش شناسی پژوهش

تحقیق مورد نظر در زمره تحقیقات توصیفی و از نوع زمینه یابی می باشد. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان می باشد که در سال ۱۴۰۰ مشغول به تحصیل می باشند. جامعه آماری این پژوهش ۸۷۷ نفر دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان در دوپردیس پسران و دختران بود و حجم نمونه بر اساس جدول کوکران برابر با ۲۶۷ نفر تعیین گردید که از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. روش گردآوری داده ها شامل: کتابخانه ای و میدانی بوده در روش کتابخانه ای، کتاب ها، مقالات و اسناد و مدارک مربوط به تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است و برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش با رجوع به منابع کتابخانه ای و اسناد موجود برخی از اطلاعات مورد نیاز حاصل گردید در روش پرسشنامه ای، داده های مربوط به نمونه آماری از طریق پرسشنامه جمع آوری شده است. ابزار گردآوری داده ها در این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته می باشد. این آزمون با توجه به تجربیات محقق و با بررسی و تایید کارشناسان و صاحب نظران مربوطه تهیه گردید. این پرسشنامه محقق ساخته که دارای ۲۸ سوال با طیف پنج گزینه ای لیکرت بود. با توجه به اینکه در این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است لذا به منظور حصول اطمینان جهت تعیین روایی محتوایی و صوری، پرسشنامه، مورد بررسی چند تن از متخصصین و اساتید فن قرار گرفت که همگی بر روا بودن پرسشنامه ها جهت انجام تحقیق تاکید داشتند. با توجه به محقق ساخته بودن پرسشنامه های تحقیق، به منظور اطمینان بیشتر از پایا بودن آنها، تعداد ۳۰ پرسشنامه قبل از اجرای نهایی، به طور تصادفی در بین آزمودنی ها اجرا گردید و پس از جمع آوری، مقدار آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۶ محاسبه گردیده است. تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده، به دو روش توصیفی و استنباطی از طریق نرم افزار SPSS انجام شده است. در این تحقیق از آمار توصیفی برای محاسبه میانگین و انحراف معیار متغیرهای تحقیق و نشان دادن

فراوانی و نمودارهای مربوط به آن استفاده شده است و از آمار استنباطی به منظور بررسی فرضیه های تحقیق استفاده گردید. آزمون انجام شده در این تحقیق شامل آزمون تی تک متغیره می باشد.

بخش اول: تجزیه و تحلیل داده ها

تعداد آزمودنی در این تحقیق شامل ۲۶۷ نفر از دانشجویان بوده است که ویژگی های جمعیت شناختی آنها به صورت زیر می باشد:

جنسیت :

جدول : توزیع پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۹۷	۳۶٪
مرد	۱۷۰	۶۴٪
مجموع	۲۶۷	۱۰۰٪

مطابق جدول و نمودار فوق ملاحظه می گردد که ۴۷٪ آزمودنی ها را زن و ۵۳٪ را نیز مرد تشکیل داده اند.

- با توجه به اینکه پاسخ های سوالات پرسشنامه از طیف ۵ گزینه ای لیکرت می باشند و دارای مقیاس رتبه ای هستند، بنابراین با در نظر گرفتن طریقه رتبه گذاری پاسخ ها که در جدول زیر ملاحظه می گردد، میانگین نظری پاسخ ها برابر با ۳ می شود که در تجزیه و تحلیل سوالات تحقیق مد نظر قرار می گیرد.

گزینه	خیلی کم	کم	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد	میانگین نظری
رتبه پاسخ ها	۱	۲	۳	۴	۵	۳

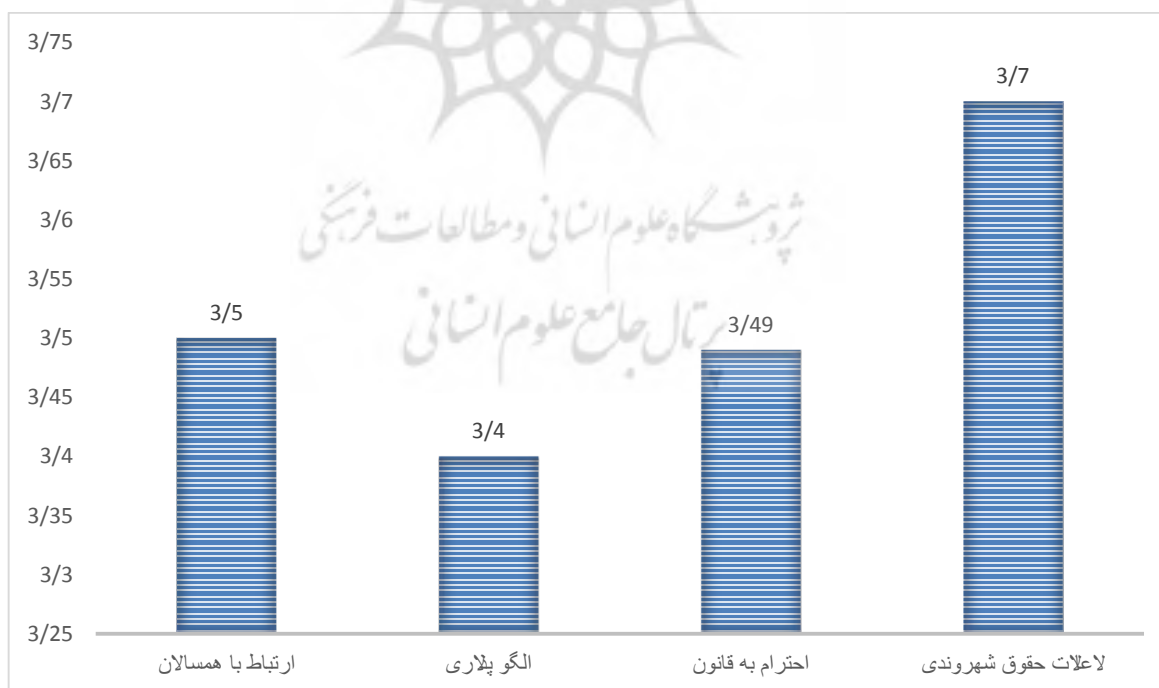
- طبق قانون حد مرکزی، زمانی که تعداد نمونه ها از ۳۰ نفر بیشتر باشد و به سمت بی نهایت میل کند، توزیع آماری نمونه ها نرمال در نظر گرفته می شود و به همین دلیل در تجزیه و تحلیل سوالات تحقیق از آزمون های پارامتریک (آزمون تی) استفاده می گردد.

بخش دوم: توصیف متغیرهای پژوهش

جدول: توصیف متغیرهای پژوهش

شاخص ها	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین پاسخها	انحراف معیار
ارتباط با همسالان	۱/۵۷	۵	۳/۵۰	۰/۸۷
الگو پذیری	۲	۵	۳/۴۰	۰/۷۶
احترام به قانون	۲/۱۴	۵	۳/۴۹	۰/۸۱
رعایت حقوق شهروندی	۲/۴۳	۵	۳/۷۰	۰/۷۲

۲/۹۷

نمودار میله ای مولفه های رشد اجتماعی

با توجه به اینکه رتبه پاسخ ها در پرسشنامه تحقیق بین ۱ تا ۵ می باشد، بنابراین میانگین نظری پاسخ ها نیز برابر با ۳ می باشد. در جدول فوق مشاهده می شود که میانگین نمره مولفه های رشد اجتماعی بالاتر از حد متوسط ۳ می باشد که نشان دهنده مثبت بودن نظرات آزمودنی ها نسبت به تاثیر آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان از لحاظ توصیفی می باشد.

بخش سوم : تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها

سوال ۱: آیا آموزش مطالعات اجتماعی بر ارتباط با همسالان دانشجویان تاثیر دارد؟

جدول: آزمون تی

تعداد آزمودنی ها	میانگین پاسخها	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	α	p-value
۱۵۰	۳/۵۰	۰/۸۷	۶/۹۶	۱۴۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰

$$H_0 : \mu \leq 3 \quad H_1 : \mu > 3$$

با توجه به اینکه در جدول فوق مقدار p-value (سطح معنی داری) از سطح $\alpha = 0/05$ کمتر می باشد و مقدار تی محاسبه شده (۶/۹۶) از تی بحرانی (۱/۹۶) بیشتر می باشد و همچنین با توجه به بیشتر بودن مقدار میانگین محاسبه شده (۳/۵۰) از مقدار نظری ۳ با ۹۵٪ اطمینان این نتیجه حاصل می گردد فرضیه تحقیق تایید می شود و در نتیجه : آموزش مطالعات اجتماعی بر ارتباط با همسالان تاثیر مثبت دارد.

سوال ۲: آیا آموزش مطالعات اجتماعی بر الگو پذیری دانشجویان تاثیر دارد؟

جدول : آزمون تی

تعداد آزمودنی ها	میانگین پاسخها	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	α	p-value
۱۵۰	۳/۴۰	۰/۷۶	۶/۴۷	۱۴۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰

$$H_0 : \mu \leq 3 \quad H_1 : \mu > 3$$

با توجه به اینکه در جدول مقدار p-value (سطح معنی داری) از سطح $\alpha = 0/05$ کمتر می باشد و مقدار تی محاسبه شده (۶/۹۶) از تی بحرانی (۱/۹۶) بیشتر می باشد و همچنین با توجه به بیشتر بودن مقدار میانگین محاسبه شده (۳/۴۰) از مقدار نظری ۳ با ۹۵٪ اطمینان این نتیجه حاصل می گردد فرضیه تحقیق تایید می شود و در نتیجه: آموزش مطالعات اجتماعی بر الگو پذیری دانشجویان تاثیر مثبت دارد.

سوال ۳: آیا آموزش مطالعات اجتماعی بر احترام به قانون دانشجویان تاثیر دارد؟

جدول: آزمون تی

تعداد آزمودنی ها	میانگین پاسخها	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	α	p-value
۱۵۰	۳/۴۹	۰/۸۱	۷/۴۵۰	۱۴۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰

$$H_0 : \mu \leq 3 \quad H_1 : \mu > 3$$

با توجه به اینکه در جدول مقدار p-value (سطح معنی داری) از سطح $\alpha = 0/05$ کمتر می باشد و مقدار تی محاسبه شده (۶/۹۶) از تی بحرانی (۱/۹۶) بیشتر می باشد و همچنین با توجه به بیشتر بودن مقدار میانگین محاسبه شده (۳/۴۹) از مقدار نظری ۳ با ۹۵٪ اطمینان این نتیجه حاصل می گردد فرضیه تحقیق تایید می شود و در نتیجه: آموزش مطالعات اجتماعی بر احترام به قانون دانشجویان تاثیر مثبت دارد.

سوال ۴: آیا آموزش مطالعات اجتماعی بر رعایت حقوق شهروندی دانشجویان تاثیر دارد؟

جدول: آزمون تی

تعداد آزمودنی ها	میانگین پاسخها	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	α	p-value
۱۵۰	۳/۷۰	۰/۷۰	۱۲/۲۳	۱۴۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰

$$H_0 : \mu \leq 3 \quad H_1 : \mu > 3$$

با توجه به اینکه در جدول مقدار p-value (سطح معنی داری) از سطح $\alpha = 0/05$ کمتر می باشد و مقدار تی محاسبه شده (۶/۹۶) از تی بحرانی (۱/۹۶) بیشتر می باشد و همچنین با توجه به بیشتر بودن مقدار میانگین محاسبه شده (۳/۷۰) از مقدار نظری ۳ با ۹۵٪ اطمینان این نتیجه حاصل می گردد فرضیه تحقیق تایید می شود و در نتیجه: آموزش مطالعات اجتماعی بر رعایت حقوق شهروندی دانشجویان تاثیر مثبت دارد.

سوال اصلی: آیا آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان تاثیر دارد؟

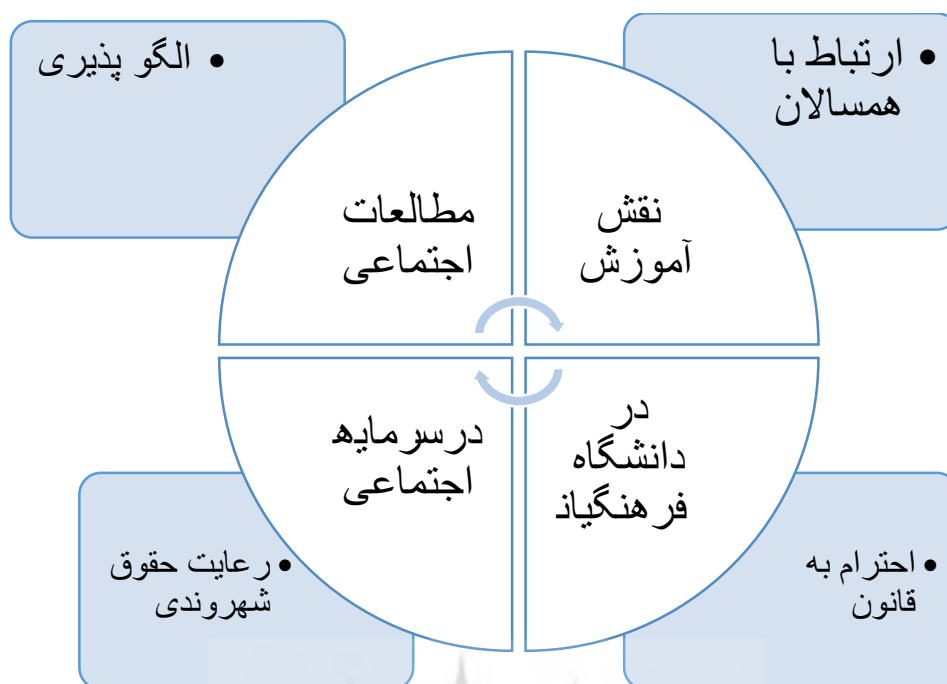
جدول: آزمون تی

تعداد آزمودنی ها	میانگین پاسخها	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	α	p-value
۱۵۰	۳/۵۲	۰/۷۲	۸/۸۵	۱۴۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰

$$H_0 : \mu \leq 3 \quad H_1 : \mu > 3$$

با توجه به اینکه در جدول مقدار p-value (سطح معنی داری) از سطح $\alpha = 0/05$ کمتر می باشد و مقدار تی محاسبه شده (۶/۹۶) از تی بحرانی (۱/۹۶) بیشتر می باشد و همچنین با توجه به بیشتر بودن مقدار میانگین محاسبه شده (۳/۵۲) از مقدار نظری ۳ با ۹۵٪ اطمینان این نتیجه حاصل می گردد فرضیه تحقیق تایید می شود و در نتیجه: آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان تاثیر مثبت دارد.

الگوی سرمایه اجتماعی دانشگاه فرهنگیان

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان و سرمایه ای اجتماعی استان کردستان می باشد. این پژوهش از لحاظ هدف جزء پژوهش های کاربردی و از شاخه ی توسعه ای و از لحاظ ماهیت و روش، جزء پژوهش های توصیفی پیمایشی است. یافته های جمعیت شناختی نشان داد که ۴۷٪ آزمودنی ها را زن و ۵۳٪ را نیز مرد تشکیل داده اند. با توجه به اینکه رتبه پاسخ ها در پرسشنامه تحقیق بین ۱ تا ۵ می باشد، بنابراین میانگین نظری پاسخ ها نیز برابر با ۳ می باشد. میانگین نمره مولفه های رشد اجتماعی بالاتر از حد متوسط ۳ می باشد که نشان دهنده مثبت بودن نظرات آزمودنی ها نسبت به تاثیر آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان از لحاظ توصیفی می باشد. با توجه به یافته های سوال اول این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر ارتباط با همسالان تاثیر مثبت دارد. با توجه به یافته های سوال دوم این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر الگو پذیری دانشجویان تاثیر مثبت دارد. با توجه به یافته های سوال سوم این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر احترام به قانون دانشجویان تاثیر مثبت دارد. با توجه به یافته های سوال چهارم این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر رعایت حقوق شهروندی دانشجویان تاثیر مثبت دارد. با توجه به یافته های سوال اصلی این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر رشد اجتماعی دانشجویان تاثیر مثبت دارد. نتایج تحقیق نشان داد آموزش مطالعات اجتماعی سبب تقویت برقراری ارتباط میان همسالان می شود. همچنین سبب تعامل دانشجویان با همکلاسی های خود و هماهنگ شدن دانشجو با همکلاسی های شان می شود. آموزش صحیح و مطالعات اجتماعی موجب می شود کار گروهی در بین دانشجویان تقویت گردد. که این نتایج با نتایج تحقیقات بیرامی (۱۳۹۲)، تویسرکانی (۱۳۹۲)، زارعی (۱۳۹۱)، شجاع الدین (۱۳۹۱)، درتون و دیگران (۲۰۱۳) و

^۷.Derton

گاریتا (۲۰۱۱) همسو می باشد. با توجه به یافته های سوال دوم این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر الگو پذیری دانشجویان تاثیر مثبت دارد. نتایج و یافته های تحقیق نشان دادند که آموزش مطالعات اجتماعی سبب تاثیر پذیری دانشجویان از یکدیگر می شود. همچنین سبب تقویت ارزش ها و اعتقادات در دانشجویان خواهد شد. تدریس مطالعات اجتماعی سبب بالا رفتن آگاهی دانشجویان در انتخاب الگوی مناسب شده و موجب انسجام رفتار دانشجویان با الگوی مناسب می شود. که این نتایج با نتایج تحقیقات بیرامی (۱۳۹۲)، تویسرکانی (۱۳۹۲)، زارعی (۱۳۹۱)، شجاع الدین (۱۳۹۱)، درتون و دیگران (۲۰۱۳) و گاریتا (۲۰۱۱) همسو می باشد. با توجه به یافته های سوال سوم این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر احترام به قانون دانشجویان تاثیر مثبت دارد. نتایج و یافته های پژوهش نشان داده است که آموزش مطالعات اجتماعی سبب تقویت نگرش مثبت به قانون در دانشجویان شده و سبب بالا رفتن درجه قانون پذیری در آنها می شود. همچنین آموزش مطالعات اجتماعی سبب درونی شدن ارزش قانون در دانشجویان می شود و سبب آشنایی بیشتر دانشجویان با نقش قانون در زندگی خواهد شد که این نتایج با نتایج تحقیقات بیرامی (۱۳۹۲)، تویسرکانی (۱۳۹۲)، زارعی (۱۳۹۱)، شجاع الدین (۱۳۹۱)، درتون و دیگران (۲۰۱۳) و گاریتا (۲۰۱۱) همسو می باشد. با توجه به یافته های سوال چهارم این نتیجه حاصل گردید که: آموزش مطالعات اجتماعی بر رعایت حقوق شهروندی دانشجویان تاثیر مثبت دارد. نتایج و یافته های پژوهش نشان دادند که آموزش مطالعات اجتماعی می تواند سبب آشنایی دانشجویان با نقش شهروند در جامعه شده و موجب نهادینه شدن ویژگی های شهروندی در دانشجویان شود. همچنین آموزش مطالعات اجتماعی می تواند سبب تقویت مهارت های لازم برای تعاملات اجتماعی در دانشجویان شود. که این نتایج با نتایج تحقیقات بیرامی (۱۳۹۲)، تویسرکانی (۱۳۹۲)، زارعی (۱۳۹۱)، شجاع الدین (۱۳۹۱)، درتون و دیگران (۲۰۱۳) و گاریتا (۲۰۱۱) همسو می باشد. نتایج و یافته های پژوهش نشان داد که آموزش مطالعات اجتماعی بر ارتباط با همسالان، الگو پذیری دانشجویان، احترام به قانون و رعایت حقوق شهروندی در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان کردستان تاثیر مثبت دارد که این نتیجه با نتایج تحقیقات بیرامی (۱۳۹۲)، تویسرکانی (۱۳۹۲)، زارعی (۱۳۹۱)، شجاع الدین (۱۳۹۱)، درتون و دیگران (۲۰۱۳) و گاریتا (۲۰۱۱) همسو می باشد. در واقع آموزش صحیح و اصولی و با برنامه مطالعات اجتماعی می تواند سبب تقویت تصمیم گیری در دانشجویان شده و باعث تقویت شیوه های حل مساله در دانشجویان گردد. می تواند باعث احیاء خصلت های خوب مانند امانت داری، صداقت و از بین رفتن رفتارهای غلط در بین دانشجویان گردد. بدیهی است که رفع محدودیت های پژوهش زیربنای پژوهش های بعدی قرار می گیرد و این امر موجب شکوفایی در امر علم و پژوهش خواهد بود پژوهش حاضر نیز از این محدودیت ها مستثنی نبوده است، از جمله می توان به همکاری ضعیف برخی از دانشجویان به پاسخگویی سوالات مربوطه و تاثیر تفاوت ادراکی بین دانشجویان از مفاهیم پرسشنامه در پاسخ های آنان. کمبود تحقیقات خارجی انجام شده مشابه با تحقیق حاضر. یافته های سوال اول نشان داد که آموزش مطالعات اجتماعی بر ارتباط با همسالان تاثیر مثبت دارد. لذا به اساتید پیشنهاد می شود با آموزش مطالعات اجتماعی پذیرش همسالان را در بین دانشجویان تقویت نمایند و ارتباط دوستانه و ایجاد دوستی سالم بین همسالان را به دانشجویان آموزش دهند. همچنین پیشنهاد می شود می شود معلمان با ایجاد علاقه در بین دانشجویان نسبت به مطالعات اجتماعی، تقویت احترام به همسالان را به دانشجویان آموزش دهند. یافته های سوال دوم نشان داد که آموزش مطالعات اجتماعی بر الگو پذیری دانشجویان تاثیر مثبت دارد. لذا به اساتید پیشنهاد می شود از طریق ایجاد علاقه در دانشجویان نسبت به مطالعات اجتماعی، خصلت های خوب مانند امانت داری، صداقت و از بین رفتن رفتارهای غلط در دانشجویان را احیا کنند و از طریق آموزش مطالعات اجتماعی، سبب از بین رفتن تعارض بین الگوهای مورد علاقه نوجوانان در خانه و جامعه شوند. اساتید سعی نمایند با استفاده از الگوهای رفتاری مطالعات اجتماعی، برای دانشجویان ایجاد الگوی رفتاری

مناسب نمایند. یافته های سوال سوم نشان داد که آموزش مطالعات اجتماعی بر احترام به قانون دانشجویان تاثیر مثبت دارد. لذا به اساتید پیشنهاد می شود با آموزش مطالعات اجتماعی، وجدان کاری در دانشجویان را تقویت نموده و سبب تقویت میزان مشارکت اجتماعی در دانشجویان شوند. همچنین از طریق مطالعات اجتماعی به دانشجویان یادآور شوند که باید قانون را بدون احساس اجبار رعایت کرد و اجرا نمود. یافته های سوال چهارم نشان داد که آموزش مطالعات اجتماعی بر رعایت حقوق شهروندی دانشجویان تاثیر مثبت دارد. لذا به اساتید پیشنهاد می شود از طریق ایجاد علاقه در دانشجویان نسبت به مطالعات اجتماعی، سبب تقویت تصمیم گیری در دانشجویان شده و شیوه های حل مساله در دانشجویان را احیا نمایند. همچنین با آموزش مطالعات اجتماعی، دانشجویان را به عنوان یک شهروند خوب برای جامعه آماده نمایند.

فهرست منابع

- ۱) افضل نیا، محمدرضا (۱۳۹۱). طراحی و آشنایی با مراکز مواد و منابع یادگیری. تهران: انتشارات سمت.
- ۲) امینی، محمد (۱۳۹۰) طراحی الگوی مطلوب برنامه درسی تربیت هنری دوره ابتدایی و مقایسه آن با وضعیت موجود، رساله دکتری، تهران، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۳) ایرانی، اکبر (۱۳۸۸) بررسی مبانی موسیقی از دیدگاه‌های فقهی، عرفانی، فلسفی و اسلامی، انتشارات حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۴) احمدوند، محمد علی (۱۳۹۰)، بهداشت روانی. تهران: انتشارات پیام نور.
- ۵) احدی، حسن و بنی جمال (۱۳۹۱)، مفاهیم بنیادی در روان شناسی رشد کودک، مترجم فرید عراقی.
- ۶) البیوت، ارونسون (۱۳۸۷)؛ روانشناسی اجتماعی. ترجمه حسین شکرکن، انتشارات رشد.
- ۷) بشر دوست، مجتبی (۱۳۸۹) سیری در فلسفه هنر از دیدگاه افلاطون. قسمت اول مجله سروش.
- ۸) جعفری تبریزی، محمد تقی (۱۳۸۷) موسیقی از دیدگاه فلسفی و روانی، تهران، انتشارات موسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری.
- ۹) حسینی، علی (۱۳۸۷)؛ نقش خانواده، مدرسه، همسالان و رسانه های گروهی در رفتار نوجوانان پسر مشهد. فصل نامه علمی پژوهشی دانشگاه تبریز.
- ۱۰) خرامیده، زهرا (۱۳۸۹). بررسی تأثیر آموزش به کمک چند رسانه ای تعاملی (CD)، در مقایسه با رسانه غیر تعاملی (فیلم)، بر افزایش سرعت و دقت یادگیری و یادداری درس علوم زیستی پایه اول دبیرستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۱۱) دوان، پی شولتز و سیدنی، الن شولتز (۱۳۸۷)، نظریه های شخصیت. ترجمه یحیی سید محمدی، نشر ویرایش.
- ۱۲) فصلنامه علمی پژوهشی دانشور (۱۳۸۸). دانشگاه شاهد، تهران.
- ۱۳) فلاحیان، ناهید، آرام، محمداقرا، نادری، مریم، احمدی، آمنه (۱۳۹۱). روش آموزش مطالعات اجتماعی ویژه تربیت معلم (رشته آموزش ابتدایی). سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. دفتر برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی.
- ۱۴) راهنمای درس هنر (گروه مؤلفان)، (۱۳۸۵) تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی.
- ۱۵) روشن، آرتور (۱۳۸۶) قصه گویی، ترجمه بهزاد یزدانی - مژگان عمادی، تهران، انتشارات جوانه رشد.
- ۱۶) سیف، علی اکبر (۱۳۹۰) روانشناسی پرورشی، تهران، موسسه انتشارات آگاه.
- ۱۷) سیف، سوسن؛ کدیور، پروین؛ کرمی نوری، رضا و لطف آبادی، حسین (۱۳۸۷). روان شناسی رشد؛ تهران، انتشارات سمت.
- ۱۸) ساجدی، سهیلا؛ آتش پور، سید حمید؛ کامکار، منوچهر و مصمصام شریعت، محمد رضا (۱۳۸۷)؛ تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر روابط بین فردی، عزت نفس و ابراز وجود دختران نابینا. دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، سال یازدهم، شماره سی و نه.
- ۱۹) شفیعی، کمال الدین - محمد پور، آیت الله (۱۳۸۸) آموزش نمایش، بازی خلاق در مدارس دوره ۳ ابتدایی، تهران، انتشارات آزمون نوین

- ۲۰) شریفی، حسن پاشا (۱۳۸۵). سنجش انگیزه درونی و بیرونی پیشرفت و نگرش دانش آموزان مقاطع مختلف تحصیلی نسبت به مسائل وسهم این متغیرها در تبیین پیشرفت تحصیلی آنان. فصلنامه نوآوری های آموزشی، سال پنجم، شماره ۱۷۱، ۱۸-۲۰.
- ۲۱) شاملو، سعید (۱۳۸۵)، بهداشت روانی. تهران: انتشارات رشد.
- ۲۲) شعبانی، حسن (۱۳۸۶)، مهارت های آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس). تهران: انتشارات سمت.
- ۲۳) شفیق آبادی، عبدالله (۱۳۸۷)، پویایی گروه و مشاوره گروهی. تهران: انتشارات رشد.
- ۲۴) کوئن، بروس. (۱۳۸۴). مبانی جامعه شناسی. (غلام عباس توسلی و رضا فاضل : مترجم). تهران : انتشارات سمت . چاپ شانزدهم.
- ۲۵) کریمی، عبدالعظیم (۱۳۸۹) آوا و نوا در تربیت، تهران، انتشارات عابد.
- ۲۶) کربلایی اسماعیلی، حمیررضا، انوری، قدسی، نجورایی، نوشین و خواجه حسین حمداله (۱۳۸۵)، بررسی میزان اثربخشی آموزش مهارت های زندگی در تغییر نگرش نوجوانان دارای معلولیت. اصفهان: بهزیستی.
- ۲۷) لویس، دیوید (۱۳۸۷)؛ زبان بدن راز موفقیت. ترجمه جالینوس کرمی، نشر مهر جالینوس.
- ۲۸) نعمت الهی، فرامرز (۱۳۸۷) ادبیات کودک و نوجوان، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران.
- ۲۹) نقیب زاده، میر عبدالحسین (۱۳۹۱) نگاهی به فلسفه آ. پ، تهران، انتشارات طهوری.
- ۳۰) وردی، مینا (۱۳۸۹)، بررسی تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر ابراز وجود، عزت نفس و روابط میان فردی در دانش آموزان دختر ناحیه یک اهواز. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان خوزستان.
- ۳۱) مهر محمدی، محمود (۱۳۹۰) آموزش عمومی هنر: چيستی، چرايي، چگونگی، تهران انتشارات مدرسه.
- ۳۲) وکیلان، منوچهر و کرباسی، منیژه (۱۳۸۸)، مقدمات راهنمایی و مشاوره. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۳۳) هراتی، محمد مهدی (۱۳۸۸) تعلیم هنر برای معلم، تهران، شرکت چاپ و نشر ایران.
- ۳۴) واتیز من، الیس (۲۰۰۵) رشد اجتماعی، ترجمه سیما نظیری (۱۳۹۰) انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- ۳۵) رشید پور، مجید. (۱۳۸۹). رشد اجتماعی از نظر اسلام، تهران: انجمن اولیا و مربیان
- ۳۶) ازکیا، مصطفی. (۱۳۹۰). جامعه شناسی توسعه. تهران: کلمه؛ چاپ چهارم
- ۳۷) مطهری، مرتضی. (۱۳۸۸). حماسه حسینی. تهران: صدرا، جلد چهارم
- ۳۸) برک، لورا ای. (۲۰۰۴)؛ روانشناسی رشد از لقاح تا کودکی؛ مترجم: سید محمدی، یحیی (۱۳۸۹)؛ تهران: ارسباران.
- ۳۹) ویگوتسکی، لئوسیمونوویچ (۲۰۰۲). ذهن و جامعه رشد فرایندهای روانشناختی عالی؛ ترجمه: عزیز فتری، بهروز (۱۳۸۸). تهران: فاطمی
- ۴۰) اتکینسون، ریتا ال. (۲۰۰۱) زمینه‌ی روانشناسی هیلگارد؛ مترجمان: براهنی، محمد نقی (۱۳۸۵). ویراستار: تهران: رشد.
- 41) Cacioppo, J. T; Fowler, J. H & Christakis, N. A. (2009). Alone in the crowd: The structure and spread of loneliness in a large social network. Journal of personality and social psychology. Vol 97(6), 977-991.
- 42) Efland, A. ART, Educational programs, the encyclopedia of curriculum, edited by arited lewy, pergaman press.
- 43) Getty Institute for in Art (2000). a Guide to Disipline Based Art Education. Retrieved from <http://Getty Edu./art.sednet>.

- 44) Saunders, Robert j .(1971) : Art Education , History , the Encyclopedia Education . LEEC, DEGIGH TON Editor in – chief. vol 1 THE MACMILLAN COMPONY and the FREEPRESS.
- 45) McNulty, J. K; Russell, V. M. (2010). When negative behaviors are positive: A contextual analysis of the long-term effects of problem-solving behaviors on changes in relationship satisfaction. Journal of personality and social psychology. Vol 98(4), 587-604.
- 46) Wildschut, T; Sedikides, C; Routledge, C; Arndt, J & Jamie, C. F. (2010). Nostalgia as a repository of connectedness: The role of attachment-related avoidance. Journal of personality and social psychology. Vol 98(4), 573-586.
- 47) Ziv,A.(2010). The social function of humor in interpersonal relationships. Journal of springer science & Business media, 47, 11-18.

The role of social studies education in Farhangian University in promoting social capital

vali Ahmad Karmaj

Ph.D. in Curriculum Planning, Member of the Faculty of Kurdistan Farhangian University
(vali.ahmadkermaj@gmail.com)

Abstract

The purpose of this research is to investigate the impact of social studies education on the social development of Farhangian University students in Kurdistan province. This research is applied in terms of purpose and descriptive survey. The statistical population in this research includes all students of Farhangian University of Kurdistan Province (girls and boys campus) who were studying in 1400. The sample size was determined according to the table of Karjesi and Morgan equal to 267 people who were selected by stratified random sampling method based on gender. The library and field data collection method and the data collection tool in this research is a researcher-made questionnaire. The validity of this questionnaire was confirmed using the opinions of expert professors, and its reliability was calculated using Cronbach's alpha method equal to 0.76. To test the research hypotheses, the data obtained from the questionnaires were analyzed using spss software and inferential statistics. The data were analyzed at two levels, descriptive and inferential, using mean and standard deviation indices and one-group T-test. The findings of the research showed that social studies education has an impact on communication with peers, students' role models, respect for the law, and compliance with citizenship rights of Farhangian University students in Kurdistan province.

Keywords: social studies, education, social development, Farhangian University